



Tilsyns-rapport 2022

Charlottehaven

Faglig dialog gennemført: 07-10-2022

Tilsyn afsluttet: 18-11-2022

Tilsyn gennemført af: Rosa Astrup



Pædagogisk tilsyn i Københavns Kommune

Det pædagogiske tilsyn skal sørge for, at alle institutioner i Københavns Kommune fungerer godt og overholder gældende lovgivning. Tilsynet ser på dagligdagen i institutionen og på det pædagogiske arbejde med børnene.

Et tilsyn består af:

- Løbende tilsyn via de pædagogiske konsulenters samarbejde i dagligdagen med dag- og fritidstilbud samt ét årligt tilsynsbesøg, hvor det daglige arbejde med børnene observeres af en pædagogisk konsulent.¹
- Et dialogmøde med ledelse og repræsentanter for medarbejdere og forældre.
- En tilsynsrapport, der samler op på observationer fra tilsynsbesøg, og på dialogen med medarbejdere, leder og forældrerepræsentanter.

Den færdige rapport skal afsluttes senest 30 dage efter tilsynsbesøget og offentliggøres på institutionens hjemmeside.

Tidsplan for et pædagogisk tilsyn



Tilsynsrapporten præsenteres og drøftes som et fast punkt på det årlige forældremøde. I klyngerne orienteres klyngebestyrelserne herudover om enhedernes tilsynsrapporter mindst en gang årligt.

¹ I institutioner, der i et tilsynsår har fået "Vedligehold indsats" i alle pejlemærker, øges kadencen for det ordinære tilsynsbesøg til to år. Her gennemføres i stedet et light-tilsyn i form af en vedligeholdelsesdialog, men uden observationer.

Den pædagogiske konsulent

Alle institutioner i Københavns Kommune har en pædagogisk konsulent tilknyttet. Den pædagogiske konsulent rådgiver og vejleder løbende institutionen om blandt andet pædagogik, faglig udvikling og forældresamarbejde.

Det er den pædagogiske konsulent, der gennemfører det årlige tilsynsbesøg og skriver tilsynsrapporten.

Seks pejlemærker for kvalitet

Tilsynet tager udgangspunkt i Københavns Kommunes seks pejlemærker for pædagogisk kvalitet og sikrer, at alle love og regler for institutioner overholdes:

1. Sociale relationer – positiv voksenkontakt hver dag
2. Inklusion og fællesskab – børne- og ungefællesskaber til alle
3. Sprogiindsatsen – muligheder gennem sprog
4. Forældresamarbejde - forældrepartnerskab
5. Sammenhæng – også i overgange
6. Krav om refleksion og metodisk systematik i den pædagogiske praksis Indledning

Læsevejledning

I rapporten på de kommende sider kan du læse konklusionerne fra det seneste tilsynsbesøg i institutionen. I slutningen af rapporten finder du institutionens kommentarer til tilsynsrapporten. Kommentarerne er udarbejdet i institutionens forældreråd, hvis institutionen er en del af en klynge, eller i bestyrelsen, hvis institutionen er selvejende.

Vurderinger i tilsynsrapporten

Det daglige arbejde i institutionen vurderes i forhold til de seks pejlemærker for pædagogisk kvalitet, dag- og fritidstilbud arbejder ud fra i Københavns Kommune.

For hvert pejlemærke vurderer den pædagogiske konsulent arbejdet i institutionen og placerer indsatsen i en af de tre kategorier nedenfor.

Vedligehold indsats	Tilpas indsats	Ny indsats
Anerkendelse af institutionens arbejde	Anbefalinger til justeringer af institutionens arbejde	Anmærkninger til institutionens arbejde og krav om nye tiltag
<ul style="list-style-type: none"> • Institutionen arbejder målrettet med pejlemærket, så det er synligt i børnenes dagligdag. • Pejlemærket er en del af den pædagogiske planlægning. • Institutionen skal fortsætte det gode arbejde og løbende udvikle deres indsats. 	<ul style="list-style-type: none"> • Institutionen arbejder med pejlemærket, men det ses ikke tydeligt i dagligdagen. • Pejlemærket er en del af den pædagogiske planlægning, men omsættes ikke til handling alle steder. • Konsulenten kommer med anbefalinger til, hvordan institutionen kan tilpasse deres indsats. 	<ul style="list-style-type: none"> • Institutionen arbejder ikke bevidst med pejlemærket. • Dagligdagen lever ikke op til god pædagogisk praksis på alle områder. • Institutionen skal sætte gang i nye indsatser, der kan ses tydeligt i dagligdagen. • Konsulenten kommer med anbefalinger til nye indsatser. • Der er faste krav til opfølgning og evaluering

Hvis du vil vide mere

Har du spørgsmål til rapporten, er du velkommen til at kontakte lederen i institutionen. Er du forælder i institutionen, vil der i løbet af året blive afholdt et forældremøde, hvor rapporten præsenteres og drøftes.

Du kan læse mere om, hvordan Københavns Kommunes institutioner arbejder med pædagogisk kvalitet og se den seneste kvalitetsrapport for hele dagtilbudsområdet på: www.kk.dk/kvalitetogtilsyn.

Tilsynsvurderinger for nuværende og sidste tilsynsår

	Sociale relationer	Inklusion og fællesskab	Sprog-indsatsen	Forældre-samarbejde	Sammen-hæng	Krav om refleksion og metodisk systematik
2022	Vedligehold indsats	Tilpas indsats	Tilpas indsats	Vedligehold indsats	Vedligehold indsats	Vedligehold indsats
2021	Vedligehold indsats	Tilpas indsats	Tilpas indsats	Vedligehold indsats	Vedligehold indsats	Vedligehold indsats

Generelle bemærkninger

Her kan konsulenten ved behov angive informationer om institutionen, der vurderes at være relevante i forbindelse med det gennemførte tilsyn.

Pejlemærke 1:

Sociale relationer – positiv voksenkontakt hver dag

”Alle børn har ret til positiv voksenkontakt hver dag – og udsatte børn har et særligt behov for at blive set og få omsorg. Alle børn skal opleve et trygt og omsorgsfuldt miljø, hvor de mødes med respekt og anerkendelse”

Indsats

Vedligehold indsats

Begrundelse

På baggrund af observationerne og dialogen vurderes det, at pejlemærket er en del af den pædagogiske planlægning, og at der arbejdes målrettet med sociale relationer, så det ses tydeligt i børnenes dagligdag, i praksis. Der observeres positivt relationsarbejde, hvor det ses, at det enkelte barn mødes omsorgsfuldt i trygge læringsmiljøer af lyttende og anerkendende pædagogiske personale. Personalet i dialogen kan med konkrete eksempler og refleksioner redegøre for et fælles fagligt fundament for relationsarbejdet, og hvordan der i praksis arbejdes med pejlemærket. På disse baggrunde, vurderes Charlottet haven i vedligehold indsats. Samlet set, efterlader observationerne et indtryk af en god, rolig og positiv grundtone, hvor der tales til og med børnene i en rolig og inviterende tone. Det ses tydeligt i praksis, at personalet viser interesse for- og kan lide at være sammen med børnene, hvilket bl.a. observeres ved, at der er en varm og imødekommende tone, hvor børnene mødes med smil, glad mimik, øjenkontakt og tæt fysisk omsorgsfuld kontakt som kram, sidde på skødet, holde i hånd, være i favn og positiv talesættelse. Ligesom det observeres at personalet er omsorgsfulde og lydhør over for de udspil, som børnene kommer med og taler med børnene om deres oplevelser. Det observeres, at personalet er tilgængelige og til rådighed, og hjælper børnene når der er behov og tilbyder det enkelte barn relevant hjælp, når det ses, at et barn er bange, usikker eller ked af det. Fx ses at børn der er ked af det, mødes af omsorgsfuldt pædagogisk personale, der fysisk bringer sig i øjenhøjde med børnene, og i et roligt og inviterende toneleje sætter ord på børnenes følelser, intentioner og handlinger. Det observeres, at personalet særligt er gode til at italesætte børnenes følelser og egne handlinger i relation til børnene: fx ”Du bliver ked af det” ”du kan ikke lide det”, ”Jeg pudser lige din næse”. Særligt på de stuer, hvor man har organiseret sig, så én voksen er sammen med en lille gruppe børn i formiddagsgrupperne og under frokosten observeres, at der er gode betingelser for nærvær, turtagning og fælles opmærksomhed om et tydeligt fælles tredje som; smøre formiddagsboller, spise, synge, vandleg, lege og male. Det ses, at denne organisering skaber gode betingelser for fordybelse om et fælles tredje, nærvær, kommunikation, fælles opmærksomhed og en opmærksomhedsdeling, hvor personalet ser og møder alle børn med øjenkontakt, samt har øje for børnenes initiativer og de børn, der har behov for hjælp og ekstra omsorg. Det observeres, at denne tilgang til børnene skaber gode betingelser for længerevarende positive samspil mellem børn-voksne og børnene imellem. Observationerne tegner et samlet billede af imødekommende, opmærksomt og lydhør pædagogisk personale, der fysisk er i øjenhøjde med børnene, og som primært har deres engagement og opmærksomhed rettet mod børnene. Der observeres omsorgsfuldt personale, der italesætter, spejler og sætter ord på børnenes følelser, oplevelser og handlinger. I dialogen drøftede vi konkrete observationer, der viser flere positive mødeøjeblikke, hvor det ses, at personalet ser, følger, afstemmer og responderer relevant på børnenes signaler, omsorgsbehov og initiativer. Således observeres ofte situationer, hvor personalet viser de enkelte børn, at de har forstået børnenes udtryk og perspektiv, hvilket ses ved, at personalet sætter ord på og responderer på børnenes handlinger i overensstemmelse med barnets udtryk, så personalets sprog og handlinger er tilpasset barnets udtryk, samtidig med at personalet løbende bekræfter barnets oplevelse. Som drøftede i dialogen ses enkelte eksempler, hvor personalet ikke i tilstrækkelig grad får set barnets intentioner, eller undersøger, hvorvidt de har forstået barnets perspektiv. Som drøftede i dialogen, bør der være opmærksomhed på, hvordan personalet kan blive endnu bedre til at trække det gode relationsarbejde og de mindre børnegrupper, der ses, med ind i microovergangene, da det på nogle stuer, i disse situationer ses, at flertallet af personale bliver optaget af skifte og putte børn samtidig med praktiske gøremål, uden inddragelse af børn, hvilket ses skaber vanskelige betingelser for nærvær, fælles opmærksomhed,

kommunikation og at få øje på alle børns signaler og initiativer, i disse situationer. Jf. pejlemærke 2. I dialogen kan personalet redegøre for, hvordan personalet arbejder systematisk med at få øje på, hvorvidt alle børn oplever positiv voksenkontakt og er i positiv trivsel, hvilket i praksis bl.a. sker ved at alle børn løbende gennemgås på stuemøder og via TOPI. På møderne drøftes, hvilken kontaktform og relation personalet har til børnene, hvordan de enkelte børn trives, og hvordan personalet kan understøtte og styrke de enkelte børns trivsel og udvikling. Charlottøghaven har taget stilling til og kan i dialogen redegøre for, hvordan børn i udsatte positioner sikres positiv voksenkontakt på daglig basis, bl.a. via små børnegrupper, fælles videndeling om børnene og erfaringsudveksling af, hvordan de enkelte børn profiterer af at blive mødt. Videre beskrives, at man altid vurderer, hvorvidt et barn i en periode har behov for og vil profitere af en primær pædagog, og hvilken børnegruppe barnet kan få succesoplevelser i. Der spares og afholdes løbende møder, hvor der aftales konkrete indsatser i forhold til børn i udsatte positioner. Desuden udarbejdes der i individuell skriftlig handleplaner (SMTTE), som løbende følges op, justeres og evalueres. Det beskrives, at relationsarbejdet løbende evalueres på møder, via arbejdet med TOPI, planlægning af ugeplaner og via det konkrete arbejde med handleplaner.

Anbefaling

- Fortsæt det positive relationsarbejde med fokus på mindre børnegrupper, som ses skaber gode betingelser for omsorg, nærvær, kommunikation og fælles opmærksomhed.
- Øv, jer fortsat i at forlænge og bibeholde de små grupper over længere tid i tiden før- og efter de planlagte formiddagsgrupper, i micro-overgangene og i rutinesituationerne, hen over hele formiddagen, så det ses på alle stuer (jf. pejlemærke 2). Som udgangspunkt kan en rettesnor være at organisere lige så mange grupper, som der er antal professionelle.
- Genbesøg og reflekter over, hvordan I via organiseringen af læringsmiljøerne i microovergangene og rutinesituationerne kan forbedre relationsarbejdet, så der skabes bedre betingelser for nærvær og positive voksen/barn relationer i disse situationer (jf. pejlemærke 2). Det kan fx gøres med udgangspunkt i nedenstående refleksionsspørgsmål:
 - Hvordan kan vi opkvalificere voksen-barn relationen i forhold til de overgange og rutiner, børnene oplever at være en del af i deres hverdagsliv i Charlottøghaven, så vi i højere grad skaber sammenhænge for børnene, frem for overgange?
 - Hvordan organiserer vi mikroovergangene og hverdagsrutinerne, så vi i højere grad har endnu bedre muligheder for at se alle børns initiativer, forblive i mindre børnegrupper og i mødekomme alle børns omsorgsbehov?
 - Hvad kræver det af læringsmiljøerne, gruppestørrelse og de professionelle positioner?
- Det anbefales, at der reflekteres over, hvordan I på tværs af alle stuer sikrer en fælles faglig ramme for, hvordan I arbejder med at have endnu større blik for børnenes perspektiver og intentioner bag deres handling. Hvordan kan I arbejde med at indtænke børneperspektiver i den daglige pædagogiske tilgang til børnene, på tværs af alle stuer? Reflekter fx over hvordan I kan lægge noget af jeres egen optagethed og egne dagsordener til side, og være nysgerrige på, hvordan situationen opleves af børnene. Det kan fx gøres ved at, I går på undersøgelse i og drøfter nedenstående spørgsmål. Evt. med udgangspunkt i en case eller situationer fra egen praksis:
 - Hvordan kan personalet sætte ord på for at understøtte barnets oplevelse og undersøge om vedkommende har forstået barnets perspektiv?
 - Hvad er barnet optaget af? Hvad er barnet i gang med at lære/undersøge?
 - Hvad er vigtigt for et barn i denne situation – Hvad er vigtigt for en voksen i denne situation?
 - Hvad er barnets intention? Hvad prøver barnet at fortælle?

Arbejdet med anbefalingerne i dette pejlemærke kan knyttes til det fælles pædagogiske grundlag i den styrkede læreplan, under barnesyn, børneperspektiv, dannelse, social udvikling og alsidig personlig udvikling.

Pejlemærke 2:

Inklusion og fællesskab – børne- og ungefællesskaber til alle

”Alle børn skal opleve at være en del af et socialt fællesskab. Børn med særlige behov skal inkluderes i fællesskabet med udgangspunkt i deres behov og muligheder. Personalets respekt for børnenes egne kulturfællesskaber er central”

Indsats

Tilpas indsats

Begrundelse

På baggrund af observationerne og dialogen vurderes, at pejlemærket er en del af den pædagogiske planlægning, og at Charlottenhaven har en god pædagogisk praksis (jf. tilsynsrammen). Personalet i dialogen kan redegøre for, at personalegruppen har haft fælles overvejelser og refleksioner i forhold til pejlemærket, men det ses ikke tydeligt omsat i praksis, på alle stuer. Personalet kan i dialogen med konkrete eksempler beskrive, hvordan der i praksis arbejdes med inklusion og fællesskaber. Det er i læreplanen beskrevet, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner. De udslagsgivende parameter for vurderingen tilpas indsats begrundes i, at det vurderes, at der er forbedringspotentiale i forhold til at nedenstående punkter ses tydeligere i praksis, på tværs af alle stuer:

- En yderlig forbedring af, hvordan personalet systematisk via legen og de professionelle positioner, kan understøtte alle børns adgang til- og deltagelsesmuligheder i børnefællesskaberne. Særligt med fokus på balancen mellem børne- og vokseninitierede lege og de professionelle rolle og deltagelse i de børne- og vokseninitierede lege.
- En yderlig forbedring af de professionelle positioner og organisering af Micro overgangene og rutinesituationerne i forbindelse med mikroovergangen til og fra frokosten, da det her ses at enkelte børn kommer i udsatte positioner.
- En yderlig forbedring af det fysiske læringsmiljø, så det i højere grad understøtter leg, børnenes samspil, børnefællesskaber og børnenes deltagelsesmuligheder heri, særligt med fokus på at tydeliggøre flere tematiserede legezone og gøre klar til legen.
- En yderlig kvalificering af at indtænke alle (rutine)situationer i løbet af dagen som et fælles tredje, hvor alle børn får deltagelsesmuligheder.

Inklusion, leg og børnefællesskaber: Observationerne tegner et samlet billede af, at alle jeres børn er en del af et større eller mindre børnefællesskab, og er en del af positive børnefællesskaber i løbet af formiddagen. Observationerne viser, at personalet lykkes særligt godt med at inkludere og understøtte alle børns deltagelse i fællesskaberne i de situationer, hvor man har organiseret sig i mindre grupper med én pædagogisk medarbejder med udgangspunkt i et tydeligt fælles tredje som male træer, sang, vandleg, køkkenleg, smøre boller og spise mad, øve at tage tøj på. I disse situationer ses tydeligt i praksis, at de voksne får øje på og inddrager de børn, der ser ud til at have brug for understøttelse til deltagelse i fællesskaberne, ved at hjælpe med turtagning, invitere, give tid, komme med konkrete handleanvisninger og guide børnene ind i fællesskaberne. Det ses, at personalet i disse situationer er skarpe på at guide og sætte rammen for fællesskabet, og en fælles opmærksomhed om det fælles tredje man er sammen om. I disse situationer ses flere praksis eksempler på, at personalet arbejder aktivt med inklusion og fællesskaber ved at bruge det fælles tredje til at skabe rum og rammer for udviklingen af positive barn-barn relationer, hvor børnene får øje på hinanden, danner fællesskaber og legerelationer, samt til at børnene får erfaringer med at indgå i og byde ind i et fællesskab. Som det fx ses i en maleaktivitet, hvor den voksne hjælper børnene med at vise hinanden bogstaverne i navnene på malerierne, da et barn ikke kan se bogstaverne, og hvor der skabes et fællesskab om at stille de malede træer på højkant, puste til dem og lave stormvejr, med høje hvin, grin og smil, til følge. På de enkelte stuer, hvor det ses at to medarbejdere samarbejder om en større børnegruppe, er det utydeligt, hvilke pædagogiske læringsmiljøer, der er tilrettelagt, hvordan rammen er sat og, hvad de pædagogiske intentioner er. Der opstår en ulig ressourcefordeling, hvor fx en voksen leger med klodser med et barn, mens den anden voksen læser med fem børn. Det fremstår tilfældigt, hvad der bliver det fælles tredje, som børn og voksne skal være sammen om. Der ses en overvægt af børneinitierede lege og få vokseninitierede lege/aktiviteter, hvor voksne går foran, er fordybet, aktivt deltagende, bidrager ind i legen og/eller understøtter børnenes egen spontane lege og fællesskaber. Det observeres, at

personalet primært går bag ved og ser på børnenes leg, og sporadisk deltager i lege. Ligesom der observeres situationer, hvor enkelte børn ikke deltager i leg/fællesskab med andre børn, og hvor personalet kun af og til får øje på og er opmærksomme på at hjælpe børnene til at få adgang til- og deltagelsesmuligheder i fællesskaberne. I disse situationer ses, at de børn, som har et sprog og på eget initiativ opsøger de voksne eller andre børn, er i samspil med andre børn og voksne. Mens det ses at de yngste børn og mere "stille" børn går rundt på stuen uden at finde i leg og fordybelse eller inviteres ind i leg og fællesskab. På baggrund af konkrete observationer af leg drøftede vi i dialogen, at der ses en stor variation i, hvordan personalet deltager i, bidrager ind i og understøtter børnenes lege, og herigennem skaber forskellige betingelser for børnenes deltagelsesmuligheder i legen og muligheder for at indgå i samspil med hinanden. På alle stuer ses personale, der har opmærksomheden rettet mod børnene, men der ses store forskelle på, hvordan personalet understøtter legen og hjælper børn i samspil med hinanden. Der ses medarbejdere, der er gode til at sætte lege i gang, deltage i, og stilladsere børnenes lege, bidrage til og udvide legen, hvis legen er ved at gå i stå, som det fx ses i en Køkkenleg, hvor en dinosaurs inddrages i legen, da børnene er ved at miste opmærksomheden på at give dukkerne mad. Det ses, at børnene profiterer af, at personalet er med til at understøtte, bidrage ind i og udvide legen, ved fx at komme med ideer og hjælpe børnene i samspil omkring legen. Samtidig ses medarbejdere, der ikke har det samme blik for, hvordan den voksne kan være med til at understøtte og stilladsere børnenes leg, men primært går bag ved legen, ser på børnenes leg, stiller legetøj til rådighed, og er til rådighed, hvis børn mangler legetøj, børnene selv henvender sig eller der opstår konflikt. Det ses, at det for enkelte børn får den betydning, at de går fra den ene leg/aktivitet/legetøj til det andet, uden at finde i fordybelse, leg og samspil med sig selv eller andre børn. Dette ses særligt i de situationer, hvor medarbejdere samarbejder om en større gruppe børn, på fx når de små grupper slutter og tiden før og efter frokosten. I dialogen beskrives, hvordan der er et særligt blik for børn i udsatte positioner, der har behov for særlig støtte til at komme ind i fællesskaberne. Fx beskrives, at personalet har gode erfaringer med at lave mindre børnegrupper, hvor der er fokus på barnets interesser og kompetencer, og relationer med få børn, der giver børnene muligheder for at spejle sig i hinanden og udvikle legestrategier, fx via lege manuskripter. Der udarbejdes skriftlige individuelle handleplaner på børn i udsatte positioner med konkrete tiltag i forhold til at inkludere alle børn i børnefællesskaberne. Forældrene inddrages altid i udarbejdelse af handleplaner på børn. Børnenes inddragelse i dagligdagens opgaver og rutiner: Generelt observeres flere eksempler på, at personalet har skabt gode øvebaner, hvor børnene inddrages, i- og får mulighed for selv at gøre sig erfaringer med dagligdagens opgaver og rutiner. På nogle stuer ses det konsekvent, at rutinesituationerne er tilrettelagt, så børnene har deltagelsesmuligheder inden for nærmeste udviklingszone. Fx selv øve at tage tøj på i samspil med andre børn i mindre grupper ("vi lægger termodragten her, så kan du tage fødderne igennem her"), selv smøre boller, hente service, dække bord, finde hagesmækker, rykke stole ind til bordene, hente mad i køkkenet, selv at øse mad op, rydde service op, tørre spildt vand op, smide mad og klude i skraldespanden, feje gulv og vaske borde efter endt måltid. Fælles for disse situationer er, at der er et naturligt flow, hvor der ses aktive børn, der er i samspil med hinanden om et fælles tredje, fx spejler sig i hinanden i forhold til at smøre boller og sende maden videre til hinanden, og at børnene selv går i gang med at eksperimentere og øve sig, mens den voksne hjælper de børn, der har behov for hjælp. Vi drøftede, at der ses forskelle på i hvor høj grad de enkelte stuer inddrager børnene eller gør mange ting for børnene, frem for at lade børnene være aktive og gøre sig egne erfaringer (jf. styrkede læreplan). Generelt ses flere stuer, hvor alle voksne er i bevægelse omkring praktiske ting på samme tid, fx skubber stole ind til bordet, henter hagesmækker, henter service på vognen. Fx observeres det på en stue, at børnene sidder og venter på stole, mens alle voksne er optaget af praktiske gøremål, som at hente hagesmækker, hente service, smøre boller og dele frugt ud. Ligesom det på en stue ses, at den voksne giver børnene overtøj på én efter én, mens de andre børn venter, uden det ses at børnene understøttes til at gøre selv og øve sig. Fælles for disse situationer, er at der opstår meget ventetid for børnene hvor børnene ser på og bliver passive, i mens personalet får gjort mange ting for børnene. I forlængelse af observationerne drøftede vi, at I skal være opmærksomme på at få de sidste stuer med, Jf. pejlemærke 6. Så alle situationer i løbet af dagen bliver omdannet til et fælles tredje man er sammen om, og hvor børnene inddrages, har deltagelsesmuligheder og får oplevelsen at kunne og mestre selv, jf. Styrkede Læreplan. Personalets organisering og positioner i microovergangene og tiden før og efter frokosten: I dialogen beskrives, at man siden tilsynet i 2021 har arbejdet med at forbedre microovergangene. Det observeres, at der på enkelte stuer, er skabt positive forbedringer i forhold til, hvordan personalet arbejder med personalets positioner i overgangene og de tilbagevendende rutinesituationer, så der sker en tydeligere fordeling af hvilke voksne, der har ansvar for fordybelse og nærvær med børnene, og hvem der har ansvar for mere praksisrelaterede opgaver. Det ses, at denne organisering skaber rolige og glidende overgange, der skaber sammenhænge og forudsigelighed for børnene, hvor der er gode betingelser for at få øje på alle børn og understøtte børnenes samspil med hinanden. Som drøftet i dialogen, ses det på flere stuer, at arbejdet med positionerne i overgangene ikke er automatiserede helt endnu og forankret i praksis. Det observeres, at der fortsat er forbedringspotentiale i forhold til, at det ses, at én medarbejder kommer til at have ansvar for at være i samspil med for store børnegrupper, mens flertallet af medarbejdere er i bevægelse og bliver optaget af at skifte børn og praktiske gøremål uden inddragelse af børn på samme tid, hvilket ses skaber vanskelige betingelser for, at den voksne kan imødekomme alle børns omsorgsbehov og understøtte alle børns deltagelse i børnefællesskaber. Det ses, at denne organisering medfører, at enkelte børn kommer i udsatte positioner, da de ikke finder i fordybelse og på egen hånd

eller har mulighed for at finde ind i leg/børnefællesskaber, men går rundt på stuen fra den ene ting til den anden. Dette selv om der på observationsdagene ses en god normering; 4 medarbejdere på de fester stuer, og at nogle af de første børn er færdige med at spise kl. 11 og stort set alle børn er puttet eller klar til at sove kl. 11.35. I dialogen reflekterede vi sammen over, hvordan man i højere grad kan bruge minimumsnormeringerne tæt på børnene i praksis ved at arbejde med de små omsorgsgrupper fra formiddagen videre ind i måltidet og efter måltidet, så det gives mere tid i et flow over længere tid. Fx ved at forblive i de små grupper over længere tid og først dele jer op i positionerne, når antallet af børn gør det muligt, så en voksen ikke har ansvar for samspil med en større børnegruppe alene, og så der for børnene skabes sammenhæng fra en ting/aktivitet til en anden. Det fysiske læringsmiljø: Det observeres, at det fysiske læringsmiljø på stuerne er indrettet i flere rum i rummet via indretningen af mindre tematiserede legezoner ved hjælp af tæpper og rumdeler/reoler, hvilket giver børnene adgang til at lege i mindre grupper og til forskellige legemuligheder som begyndende forestillings- og rolleleg, motoriske lege, genstandsrettet leg og konstruktionslege. På flere stuer observeres, at meget legetøj er placeret højt oppe og ude for børnenes rækkevidde. Charlottenhaven har et fælles rum, som er indrettet til motorisk udfoldelse og som på skift bruges af stuerne til mere motoriske lege. Legepladsen rummer mulighed for fysisk udfoldelse og lege med højt tempo. Flere stuer har indrettet en zone, hvor der er mulighed for at børn kan trække sig tilbage og finde ro og fordybelse med fx en bog. Der observeres billeder, plakater og planche med tidligere oplevelser placeret i børnehøjde. Som drøftet i dialogen ses der stuerne imellem variation i hvordan og hvorvidt, der er gjort klar til legen og hvor tematiserede legezonerne er indrettet, og dermed hvor tydeligt, det set fra et børneperspektiv, hvad man kan lege. På enkelte stuer er der tydeligt gjort klar til køkken-leg, bil-leg, konstruktionsleg og genstandsrettet leg, der inspirerer børnene til længerevarende og fordybende lege. Dog ses, at flere stuer har forbedringspotentiale i forhold til, at gøre endnu mere klar til lege og indrette i flere tydelige tematiserede legezoner, der i højere grad inviterer, til- og inspirerer til leg. På de stuer, hvor der er gjort klar til leg, og det set fra et børneperspektiv er tydeligt, hvad man kan lege, ses det, at det får den betydning at flere børn på eget initiativ er i længerevarende fordybt leg alene eller med en til to andre børn, da zonerne tydeligt inviterer børnene til, hvad man kan lege. I dialogen beskrives, at arbejdet med inklusion og fællesskaber løbende reflekteres og evalueres på møder og via TOPI.

Anbefaling

Som drøftet i dialogen ses, at I har arbejdet med sidste års anbefalinger. Dette års anbefalinger, læner sig op ad sidste års anbefalinger, da det vurderes, at I er i god proces med at arbejde med anbefalingerne og skal fortsætte det gode arbejde, men at det endnu ikke ses, at anbefalingerne er blevet til hverdagshandlinger, der ses tilstrækkeligt tydeligt og afspejles som en forankret praksis på tværs af alle stuer. Det fælles tredje og børne- og vokseninitierede aktiviteter/lege i mindre børnegrupper:

- Det anbefales, at I organiserer læringsmiljøerne i mindre omsorgsgrupper med én fast voksen, i alle de situationer, hvor det er muligt, med fokus på et fælles tredje, (hvad skal børn og voksne være sammen om?), så alle børns deltagelsesmuligheder i lege og børnefællesskaber forbedres, og så I har bedre betingelser for at understøtte jeres samspil med børnene, og børnenes samspil med hinanden. Med udgangspunkt i den lille børnegruppes behov og nærmeste udviklingszone, skal det planlægges, hvilket fælles tredje børn og voksne skal være sammen om.
- Det anbefales, at pæd. leder understøtter personalet i at arbejde mere målrettet henimod et flow for de mindre grupper, så microovergange, aktiviteter og leg kobles ind i det pædagogiske arbejde med en lille børnegruppe, hen over hele formiddagen, så der skabes endnu bedre betingelser for voksen-barn kontakt, mindre ventetid, fælles opmærksomhed, turtagning, kommunikation og understøttelse af alle børns deltagelse i børnefællesskaber, på alle stuer.
- Fortsæt med at øve jer i at forlænge de små børnegrupper fra formiddagsgrupperne til at være i længere tid og hen over mikroovergangene, så der skabes større sammenhænge for børnene.

Leg og de professionelle rolle i de børne- og vokseninitierede lege:

- Det anbefales at reflektere og arbejde med et fælles fagligt grundlag for, hvordan personalet kan tilvejebringe gode betingelser for legen, ved at bidrage ind i, deltage i og hjælpe børnene med at udvikle legestrategier ved at understøtte børnenes leg, i såvel de børne- som vokseninitierede lege, jf. Styrkede læreplan. Inspirationsspørgsmål i forhold til refleksioner af fælles fagligt fundament for de professionelle rolle i legen: Reflekter over:
- Hvordan personalet konkret via forskellige positioner i de børne- og vokseninitierede lege kan bidrage ind i legen. Fx ved at deltage i, stilladsere- og understøtte børnenes leg, og støtte op om børnenes egne fællesskaber.
- Hvornår og hvordan skal personalet gå foran legen (fx øve legestrategier ved at understøtte turtagning, inspirere og igangsætte lege med fokus på børnenes nærmeste udviklingszone, deltage i legen som rollemodel og støtte børnene i fælles opmærksomhed omkring legen), gå ved siden af legen (observere og assistere løbende, give ideer og hjælpe med at løse konflikter, hvis legen er ved at gå i stykker) og gå bagved legen (observere i baggrunden og se, hvilke dynamikker der er på spil, og hvad der interesserer børnene – bidrage ind i og understøtte legen ved behov).
- Drøft konkrete lege, og hvordan den voksne i konkrete handlinger kan bidrage ind i disse lege. Fx hvordan kan den voksne bidrage ind i leg; i genstandsrettet leg, i sandkassen, i leg med klodser, parallel-leg, i køkkenleg, bil-leg, som-om-leg- og begyndende rollelege m.m.
- Reflekter og diskuter, hvordan det fysiske

læringsmiljø skal være indrettet, med henblik på at give børn i alderen 0-3 år gode betingelser for at lege? Hvilket legetøj og hvilke tematiserede legeområder skal være til rådighed? Inspiration i forhold til børns leg og de voksnes rolle i legen, kan findes i bogen: "Kom ind i legen! Fælles legemanuskripter som pædagogisk metode" af Kristina Avenstrup og Sine Hudecek. Bogen har gode praksis eksempler på metoder, der har til formål at sikre alle børn adgang til legefællesskaber, fx fælles legemanuskripter. Ved interesse sparrer undertegnet gerne på, hvilke kapitler, der giver god mening at finde inspiration i. Ligeledes kan der findes inspiration i EVA'S materialer: "Leg for Børn", "Modul om leg", "Kort om leg" og EMUS video om leg i vuggestuen: <https://emu.dk/dagtilbud/leg/viden-og-inspiration/leg-og-legpaedagogik-i-vuggestuen?b=t436-t5569-t5602> Desuden kan I finde inspiration i bogen "Leg for sjov og alvor" af Susan Hart m.fl., samt legekortene "Leg for sjov og alvor – kort fortalt" af Susan Hart m.fl., som er legekort udviklet til at stimulere de 0-3 årige børns følelsesmæssige og sociale udvikling. Mikroovergangene: Der bør være en skærpet opmærksomhed på det pædagogiske formål med overgangene til og fra måltiderne og den "mellemrumstid" der opstår, og hvordan I bliver helt skarpe på at organisere og tilrettelægge et udviklende læringsmiljø i disse situationer. Hvor mange børn kan én voksen være i samspil med i overgangen? Hvordan kan børnene inddrages, som aktive deltagere, så der ikke opstår ventetid for børnene, mens de voksne ordner praktiske gøremål? Hvordan skal de voksne være i samspil med og understøtte børnenes lege/fællesskaber i mellemtiden fra frokost og til sovestund? Set fra et børneperspektiv og fokus på, at der skal tilrettelægges læringsmiljøer fra 7-17 (jf. Styrkede pædagogisk læreplans fokus på læringsmiljøer hen over hele dagen og børns ret til inddragelse og aktiv deltagelse i eget liv), hvornår giver det så mening at løse hvilke opgaver/positioner og hvornår og hvilke opgaver kan børnene inddrage i? I kan evt. reflektere og afprøve, at arbejde med at videreføre de små børnegrupper ved måltiderne og trække dem med ind i tiden efter måltidet, så én voksen har ansvar for hver deres lille gruppe over længere tid eller tilrettelægge, at to medarbejdere har opgaven med at være i samspil med børnene, mens en voksen putter børn indtil der er en mindre gruppe børn tilbage på stuen, så enkelte voksne ikke har ansvar for at være i samspil med for store børnegrupper. Genbesøg og reflekter over jeres planlægning og organisering i mikroovergange. Inspiration til refleksionsspørgsmål: • Hvordan kan I skabe bedre betingelser for nærvær og børnenes deltagelsesmuligheder i mikroovergangene, så der skabes sammenhæng fra en aktivitet/rutine til en anden? Hvad skal børnene have ud af overgangene? • Hvordan kan I opkvalificere voksen-barn relationen i forhold til de overgange og rutiner, børnene oplever at være en del af i deres hverdagsliv i Charlottehaven? • Hvordan organiserer I overgangene fra en aktivitet/rutine til en anden aktivitet/rutine, så I er i stand til at imødekomme alle børns omsorgsbehov? Hvad kræver det af organiseringen, læringsmiljøerne og personale ts positioner? • Indtag børneperspektivet og gå på opdagelse med børnene i, hvordan det er at være en del af overgangene og "mellemrumstiden" fra frokosten frem til sovestunden. Et greb kan være at videofilme overgangene og efterfølgende analysere og reflektere over, hvad der virker godt og hvilken betydning jeres organisering får for børnene, set fra et børneperspektiv. Heri kan I finde en nøgle til, hvad I skal gøre mere og/eller mindre af. • Reflekter over hvordan I kan skabe mere sammenhæng i overgangene og indtænke børnene endnu mere i de daglige hverdagsrutiner på alle stuer, så der sker en større sammenhæng fra den ene aktivitet til den anden. • Det anbefales at reflektere og afprøve, hvorvidt der kan skabes større sammenhænge i - og mindre ventetid for børnene i micro-overgangene ved at den samme voksne følger den samme lille børnegruppe over tid, (i aktivitetsgruppen, i måltidet, i microovergangene). Børnenes deltagelsesmuligheder i dagligdagens opgaver og rutiner: • Det anbefales, at I undersøger hvornår, hvordan og hvor ofte I inddrager børnene i dagligdagens opgaver og rutiner, jf. jeres beskrivelser og mål i jeres læreplan. I forlængelse heraf, undersøg, hvorvidt I på alle stuer kommer i mål med jeres pædagogiske intentioner, som de er beskrevet i jeres læreplan? Hvordan kan I se det i praksis? Hvad skal børnene have ud af at blive inddraget i dagligdagens opgaver og rutiner? Da forskning beskriver, at der er en tendens til at vurdere pædagogiske indsats ud fra intentioner, frem for handlinger anbefales det, at I tager udgangspunkt i konkret data, når I skal undersøge ovenstående. En metode kan fx være at observere eller videofilme overgangene til og fra frokosten og formiddagsmaden og efterfølgende analysere og reflektere over, hvornår børnene har deltagelsesmuligheder. En analysemetode kan være at fejre jeres succeser og notér hver gang I ser, at børnene har deltagelsesmuligheder. I forlængelse heraf, gå på opdagelse i, hvilke konkrete handlinger og ydre betingelser, der skaber gode betingelser for børnenes deltagelse. • Det anbefales, at I genbesøger jeres måltidspædagogik, som den er beskrevet i jeres læreplan, evaluerer og justerer denne. Hvad skal børnene have ud af måltidspædagogikken? Hvilke konkrete handlinger skal vi se efter i praksis? Hvornår skal vi konkret evaluere på, hvorvidt vi kommer i mål med vores intentioner på tværs af alle stuer, og at børnene får det udbytte, som er intentionen? Hvad og hvordan skal justeres i forhold til vores intention og mål, som de er beskrevet i jeres læreplan. Det fysiske læringsmiljø: • Det anbefales, at I sikrer et fælles fagligt fundament for, hvilke deltagelsesmuligheder det fysiske læringsmiljø skal tilbyde børnene i Charlottehaven. Hvad det kræver af indretningen på de enkelte stuer. Det anbefales, at I tager udgangspunkt i spørgsmålene: Hvordan ser et godt fysisk læringsmiljø ud, set fra et børneperspektiv? Hvordan udvikler vi et fysisk læringsmiljø af høj kvalitet i Charlottehaven, som understøtter børnenes glæde, trivsel, læring og udvikling bedst muligt? Det anbefales, at I styrker børnenes betingelser for at indgå i længerevarende lege, fordybelse og børnefællesskaber ved at gøre klar til legen, og ved at skabe flere rum i rum og tematiserede legezoner. I bør fortsætte jeres fokus på at gøre klar til legen, så det ses tydeligt i praksis på alle stuer. I forhold til at tilrettelægge fysiske læringsmiljøer for vuggestuebørn, hvor der er gjort klar til legen, er det hensigtsmæssigt at tage højde for: • At det 0-3 årige barn er konkret-tænkende, så tænki

flere tematiserede legemiljøer børnene kender fra deres hverdag, da dette inspirerer til leg. Fx puslemiljø (dukke, puslebord, stofklude, skraldespand seng og bleer, så der kan skiftes, pusles og puttes dukker), køkken med tilhørende rekvisitter, som børnene kender fra deres hverdag, vasketal, dyr i zoologisk have, bondegård, bil-miljøer (biler, veje, garager), læge, butik, bager, bus.

- Grib det, der interesserer børnene og skift jævnligt det opstillede legetøj ud.
- Være opmærksom på at stille legetøjet frem, så det fremstår indbydende og klar til leg, uden forberedelse, frem for at have legetøj i kasser.
- Gør klar til legen, frem for at rydde op. Tag fx billede af, hvordan legezonerne kan se ud, når de er gjort klar til legen, og sæt billedet ved legezone, så kan børn og voksne leg "sæt på plads legen" og samtidig gøre legezone klar.
- For de mindre børn er det vigtigt, at elementerne er genkendelige, idet børnene er afhængige af konkrete, da de endnu ikke har udviklet evne til at kunne forestille sig, at "noget" er noget "andet".
- Tænk i indretning, der støtter parallele og begyndende rolle-leg. Fx still to køkkener ved siden af hinanden, to gryder og to grydeskeer, der appellerer til spejling og samspil børnene imellem (vuggestuen).
- Tænk i legezone der rummer: 1) Steder at lege parallelt og begyndende forestillings- og rolleleg, 2) Steder at lege selv, men hvor de voksne har mulighed for at se børnene. 3) Steder hvor personalet kan indgå i fælles lege og aktiviteter med børnene 4) Steder hvor flere børn kan lege sammen, 5) Steder, hvor der er mulighed for at trække sig tilbage og nyde en rolig hvilestund. I kan evt. finde inspiration i bøgerne: "Rum og læring for de mindste – Om at skabe læringsmiljøer i vuggestuen". af Charlotte Ringsmose og Susanne Ringsmose Staffeldt. "Magiske rum – Læringsmiljøer i daginstitutionen" af Louise Friis. og på disse link fra DCUM: Projekt: Alsidige og kvalitetsstærke legemiljøer i dagtilbud - Dansk Center for Undervisningsmiljø (dcum.dk) Børnemiljøer i praksis: To gode eksempler på legemiljøer - Dansk Center for Undervisningsmiljø (dcum.dk).

Anbefalingerne i pejlemærke kan knyttes til arbejdet med det fælles pædagogiske grundlag under temaerne: børnefællesskaber, leg, børn i udsatte positioner, dannelse, børneperspektiv og pædagogisk læringsmiljø, der beskriver at læringsmiljøerne skal tilrettelægges så børn får mulighed for at være aktive deltagere og medskabere af egen læring.

Pejlemærke 3:

Sprogindsatsen – muligheder gennem sprog

”Alle børn skal have de bedste udviklingsmuligheder for deres sprog”

Indsats

Tilpas indsats

Begrundelse

Det vurderes, at Charlottenhaven arbejder med at skabe positive udviklingsmuligheder, i forhold til børnenes kommunikative og sproglige udvikling, hvilket delvis afspejles i praksis. Det vurderes, at pejlemærket er en del af den pædagogiske planlægning. Dette kommer fx til udtryk ved, at personalet i dialogen, med konkrete eksempler, kan redegøre for, hvordan der arbejdes med pædagogiske læringsmiljøer, der understøtter, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre, tanker, behov og ideer (jf. styrkede læreplan). I dialogen redegøres for systematiske procedurer i forhold til, hvordan børn i sproglige udfordringer understøttes, i samarbejde med barnets forældre. Ligesom det beskrives, at der har været og løbende er fælles faglige refleksioner af, hvordan god sprogpedagogisk praksis skal se ud, i Charlottenhaven, hen over hele dagen. Det sprogpedagogiske arbejde er beskrevet i læreplanen. Observationer af praksis viser, at sprogarbejdet ikke i tilstrækkelig tydelig grad, skaber udviklingsmuligheder for alle børns sproglige udvikling. Dette ses ved, at der observeres store forskelle i personalets brug af sprogunderstøttende strategier i mødet med børnene, hvilket ses giver børnene forskellige deltagelsesmuligheder og muligheder for at udfolde, øve og gøre sig sproglige erfaringer. Særligt observeres det, at det får den betydning, at børn der ikke tydeligt på eget initiativ sprogligt opsøger de professionelle, har færre muligheder for at udfolde, øve og gøre sig erfaringer med sproget. På disse baggrunde vurderes Charlottenhaven i tilpas indsats. På baggrund af konkrete observationer drøftede vi, at der ses flere eksempler på, hvordan personalet i aktiviteter, lege og samtaler arbejder med sprogunderstøttende strategier, der bidrager til at udvide og strække børnenes sprog. Fx ses, at personalet i mødet med børnene bruger udvekslingstonen og anvender sprogunderstøttende strategier, som turtagning, stille åbne nysgerrige spørgsmål (Fx ”Hvad legede i?” ”Hvad tegner du?”, ”Hvad kunne du tænke dig?” ”Hvilken is fik du?”, ”Hvordan så isen ud?”), giver tid og afventer børnenes udspil. Det ses, at anvendelsen af de sprogunderstøttende strategier, skaber gode betingelser for at understøtte sproget, og at børnene får gode muligheder for at udfolde, øve, eksperimentere og gøre sig egne erfaringer med kommunikation og sprog. Ligesom der observeres flere medarbejdere, der er opmærksomme på at afpasse sproget og de understøttende sprogstrategier i forhold til barnets nærmeste udviklingszone. Dette kommer i praksis til udtryk ved, at personalets handlinger og sprog er tilpasset barnets udtryk, samtidig med, at det ses at personalet kommunikerer i overensstemmelse med børnenes forudsætninger og aldersmæssige udvikling. Fx ses det, at personalet bruger mimik og gestik for at understøtte det verbale sprog, samt sætter ord på egne handlinger og børnenes handlinger, følelser og initiativer. Med baggrund i konkrete eksempler, drøftede vi i dialogen, at personalet er gode til at benævne og sætte ord på egne og børnenes handlinger og følelser. Det ses flere eksempler på, at personalet er gode til at fange børnene enkelte ord og bruge disse til at invitere børnene ind i dialoger, bekræfter og benævner børnenes sproglige initiativer og i talesætter, ord begreber og handlinger. I dialogen drøftede vi, at der samtidig ses personale, der ikke i samme grad er opmærksom på at anvende sprogunderstøttende strategier i mødet med børnene, og hvordan man i praksis kan bidrage til- og invitere børn ind i længerevarende dialoger med turtagning. Alle medarbejdere er søde, i mødekommande og taler til og med børnene i en rolig tone, men der ses flere medarbejdere, som på eget initiativ har få dialoger med børnene, og som kommer til at stille lukkede ja/nej spørgsmål, som lukker for dialoger og dermed for, at børnene får egne erfaringer med at udfolde sproget, (fx ”smager det godt?” ”Er det far der kommer og henter dig?” ”legede du med X?”). Særligt i måltiderne ses store variationer i forhold til, hvordan og hvor meget personalet bidrager til og inviterer børnene ind i dialoger. Som drøftede i dialogen, ses flere eksempler, der viser personale, som har gode sprogudviklende dialoger med børnene, hvor personalet er opmærksom på turtagning i kommunikationen, lytte, holde pauser, folde ord ud og

holde dialogen i gang ved at invitere børnene ind i samtaler med udgangspunkt i børnenes interesser og egne fortællinger. Samtidig drøftede vi, at der under observationerne ses et mønster i, at de børn, der har meget sprog og tager sproglige initiativer har mange dialoger med turtagning i kommunikationen, mens de børn, der ikke af sig selv opsøger de voksne med sproglige initiativer eller finder ind i leg med andre børn, (jf. pejlemærke 2) har færre sproglige deltagelsesmuligheder for at øve og gøre sig erfaringer med sprog og kommunikation, både i legen, rutinerne og under måltiderne. Dette ses særligt i mikroovergangene og de situationer, hvor personalet samarbejder om større børnegrupper. Generelt observeres, at børnene under formiddagens lege og aktiviteter, og under måltiderne er fordelt i mindre grupper, hvilket ses skabe gode betingelser for kommunikation, dialog, fælles vedvarende opmærksomhed, øjenkontakt, et lavt støjniveau og udveksling af sproget. På observationsdagen ses, at der leges med sproget via sang og sanglege. I dialogen beskrives, at man ved bekymring for et barns sproglige udvikling har en klar strategi og systematik for, hvordan der handles. Der foretages observationer og en afdekning af på hvilke områder barnet er i sproglige udfordringer, og hvor barnet har sproglige styrker. Forældrene opfordres til, at barnets øre tjekkes. Der laves skriftlige individuelle handleplaner, som løbende følges op, justeres og evalueres. Forældrene inddrages altid tidligt i sprogindsatsen omkring deres barn. Forældrene inviteres ind i, hvad der sprogligt arbejdes med i Charlottehaven og forældrene vejledes i, hvordan de hjemme kan understøtte barnets sprog, så der sker et samarbejde om at understøtte barnets sproglige udvikling. Der er opmærksomhed på at inddrage relevante supportpersoner. Det observeres, at det fysiske læringsmiljø overvejende er indrettet så det understøtter børnenes sproglige udvikling, fx i form af plakater og billeder på væggene i børnehøjde, der appellerer til at pege, begrebsforståelse og dialoger. Der ses en variation i forhold til tydelige indrettede læsemiljøer, hvor børnene har mulighed for at trække sig tilbage og nyde en stille læsestund med sig selv, hinanden og de voksne. Der ses bøger tilgængeligt i børnehøjde på alle stuer på nær en enkelt stue. Som drøftet i dialogen, er der forbedringspotentiale i forhold til, at der på tværs af alle stuer i højere grad er fokus på at genbesøge jeres tidligere arbejde med indretning af det fysiske læringsmiljø, og genoptage arbejdet med systematisk at gøre "klar til legen" og indrette tydelige tematiserede legezoner, på tværs af alle stuer, så det set fra et børneperspektiv er mere tydeligt, hvad man kan lege i de forskellige legezoner. Fx ved at gøre klar til genstandsrettet leg, køkkenleg, bil-leg, bondegårdsleg, konstruktionsleg så det inviterer til- og inspirer til leg. Ved at gøre klar til legen, skabes bedre betingelser for at invitere børnene ind i lege, hvor der er gode betingelser for sproglig udfoldelse. Jf. Den styrkede pædagogisk læreplans fokus på, hvordan leg og de professionelle understøttelse af barnets deltagelse i legen er betydningsfuld for børnenes sproglige udvikling (Styrkede pædagogisk læreplan s. 40). I dialogen beskrives, at Charlottehaven løbende har fokus på kompetenceudvikling og intern sparring i forhold til at understøtte og videreudvikle det sprogpædagogiske arbejde. Som eksempler nævnes, at hele personalet er i gang med et forløb om sprograppen, at man løbende på møder reflekterer og evaluerer det sprogpædagogiske arbejde, bl.a. ved videofilm af den sproglige praksis og i fællesskab sparrer med- og giver kollegaerne feedback omkring konkrete sprogstrategier. Det opleves, at denne form giver høj grad af medlæring. Det beskrives, at den generelle tilgang til at kompetenceudvikle de sprogpædagogiske læringsmiljøer, er at personalet laver små øvebaner med en konkret øvebane i praksis, i en kortere periode. Videre beskrives, at man har en sprogansvarlig, der på tværs af stuerne inspirerer og sparrer i forhold til det konkrete sprogpædagogiske arbejde. Klyngen har et sprognetværk på tværs i klyngen, hvor der deles sprogpædagogisk viden i forhold til at styrke de sproglige læringsmiljøer. I dialogen beskrives, at der i hverdagen og på diverse mødefora arbejdes løbende med refleksioner og evaluering af arbejdet med kommunikation og sprog.

Anbefaling

Dette års anbefalinger, læner sig op ad sidste års anbefalinger, da det vurderes, at I er i god proces med at arbejde med anbefalingerne, men at det endnu ikke ses, at anbefalingerne er blevet til hverdagshandlinger, der ses tilstrækkeligt tydeligt og afspejles som en forankret praksis på tværs af alle stuer.

- Lav en strategi for, hvordan og hvem der klæder vikar og nye medarbejdere på i forhold til, hvordan god sprogpædagogisk praksis ser ud i konkrete hverdagshandlinger. Vær opmærksomme på at være praksisorienteret i jeres formidling, så I har fokus på hvordan god sprogpædagogik, ser ud i praksis; Hvad betyder det konkret, at personalet skal gøre i handlinger? En idé kan fx være at anvende Pia Thomsens sprogstrategier og sprograppen, samt ved at udfylde og hænge ordsætnings-byggeren og Deltag i leg og lær sprog (Pia Thomsens materialer) op forskellige relevante steder, så de løbende kan genbesøges og inspirere.
- Med baggrund i styrkede læreplans mål for kommunikation og sprog, det fælles pædagogiske grundlag og sproginvesteringscasen, anbefales det, at I laver fælles faglige refleksioner af, hvordan god sprogpædagogik, skal se ud i Charlottehaven? Hvad skal børnene have ud af sprogpædagogikken? Hvordan kan I, i hverdagspædagogikken (rutinerne, planlagte aktiviteter, leg og børnefællesskaber) understøtte børnenes sproglige og kommunikative udvikling igennem sproglige læringsmiljøer, hen over hele dagen fra 7-17. Jf. rammerne i den styrkede pædagogisk læreplan. I kan fx stille spørgsmålet: - Hvordan ser god sprogpædagogik ud i Charlottehaven, hvis vi kommer i mål med vores pædagogiske intentioner? Hvilke læringsmiljøer skal tilrettelægges, hen over hele dagen? Hvad skal personalet konkret gøre? Hvordan kan vi om tre, seks, ni og tolv måneder se, det i praksis på tværs af alle stuer? - Hvilke konkrete handlinger, skal vi se efter i praksis?
- Det anbefales, at I har fælles faglige drøftelser af, hvordan måltiderne kan

bruges som sproglige udviklingsrum, hvor alle børn inddrages og får sproglige deltagelsesmuligheder. - Hvordan får I skabt gode betingelser for længerevarende dialoger, for alle børn – særligt med fokus på børn, der i mindre grad tager tydelige sproglige initiativer? Brug hinandens gode erfaringer og inddrag jeres viden fra sproginvesteringsscasen. En konkret metode, kan fx være at anvende sprogforsker Pias Thomsens materiale Sprogtrappen (hvor er de enkelte børn henne på trappen, og hvordan betyder det konkret, at personalet skal møde barnet) og ordsætningsbyggeren. I er velkomne til at kontakte områdets sprogvejleder i forhold til at få foldet metoden ud, så den bliver til hverdagshandlinger i praksis. I kan også finde inspiration i bogen "Sprog i samspil", som har gode eksempler på, hvordan de Professionelle konkret i praksis, kan hjælpe alle børn til at kommunikere og indgå i samspil. Det anbefales fortsat at fokusere på at skabe læringsmiljøer, der skaber betingelser for og har fokus på: 1: Fælles opmærksomhed som grundlaget for den sproglige og kommunikative udvikling (Arbejde med det fælles tredje i mindre grupper; hvad skal børn og voksne være sammen om?). 2: Legen som en afgørende udviklingsarena for sproglig udvikling med fokus på, hvordan den voksne kan guide og sprogligt kan bidrage ind i - og bruge legen som et sprogpædagogisk rum. Samt fokus på, hvordan de fysiske læringsmiljøer kan understøtte legen og den sproglige udvikling. 3: Sprogunderstøttende strategier for alle børn, og med særligt fokus på de børn, som ikke af sig selv, sprogligt opsøger de voksne. (i miter barnet, 5-turtagning, dialog, benævne, afvente – holde pauser, åbne spørgsmål, udvide og holde dialogen i gang m.m.) 4: Skabe betingelser og rum, der ligger op til leg og samspil med vedvarende fælles opmærksomhed i mindre grupper. 5: Sprogtilægnelse sker bl.a. via meningsfulde samtaler med voksne og andre børn, skab derfor samtaler, hvor børnene inviteres til at fortælle, beskrive og forklare. Stræk sproget ved at tale rundt om ord, variere ordforråd, udvide emnet.

Pejlemærke 4: Forældresamarbejde - forældrepartnerskab

"Forældre og institution skal indgå i et tæt og ligeværdigt samarbejde om det enkelte barns udvikling og trivsel. Forældre er en ressource i forhold til samarbejdet om deres børn og skal ses som del af et partnerskab"

Indsats

Vedligehold indsats

Begrundelse

På baggrund af beskrivelser i dialogen, vurderes at pejlemærket er en del af den pædagogiske planlægning, og at der arbejdes målrettet med pejlemærket, bl.a. qua systematiske forældresamtaler, forældreinddragelse og løbende vidensdeling med forældrene om deres barn. Personalet kan i dialogen redegøre for og komme med konkrete eksempler på forældresamarbejdet, som også er beskrevet i læreplanen. På disse baggrunde vurderes Charlottehaven i vedligehold indsats. I dialogen beskrives, at Charlottehaven faciliterer og rammesætter et tæt og ligeværdigt samarbejde med forældrene om deres barns trivsel, læring, udvikling og dannelse gennem:

- Formelt forældresamarbejde via forældremøder og forældrerådsmøder.
- Forældre og børn inviteres til sociale arrangementer som sommerfest, og kaffemik for forældre og børn, som giver forældrene mulighed for at møde hinanden.
- Højt informationsniveau, fx i hverdagen og via billeder og dagbog på Aula, der beskriver stuenes pædagogiske praksis. Samt forældremøder, hvor forældrene får mulighed for at få indblik i hverdagen og de pædagogiske intentioner og mål, der er for den pædagogiske praksis.
- Ved bekymring for et barns trivsel og udvikling inddrages forældrene tidligt i forløbet, så der er mulighed for dialog og en tidlig indsats i forhold til at samarbejde om at understøtte barnets trivsel, læring og udvikling.
- Forældrene inddrages i og inviteres ind i et samarbejde omkring handleplaner og TOPI. Der er skabt rammer for løbende dialog og vidensdeling i hverdagen og ved planlagte samtaler med forældrene, om deres barns trivsel, læring, udvikling og dannelse gennem:
- Løbende dialog om barnets hverdag, trivsel, læring og udvikling i form af daglige overleveringer og dialog med forældrene.
- Systematiske forældresamtaler om barnets trivsel, læring og udvikling i form af før-start-samtale, 3- måneders samtale, og en samtale når barnet er mellem 2 og 2,6 år. Som forberedelse til samtalerne gennemgår personalet en fælles faglig spørgeguide, der sikrer at personalet kommer rundt om hele barnets trivsel og udvikling. Desuden er der altid mulighed for behovssamtaler, foranlediget af såvel forældre som personale.

Det beskrives, at der er et engageret forældreråd. Alle stuer er repræsenteret i forældrerådet, via en valgt forældreræpræsentant og suppleant. Der afholdes løbende møder i forældrerådet, hvor det beskrives, at forældrerådet har mulighed for at komme med et forældreperspektiv på den pædagogiske praksis. I forældrerådet er der i dialog med forældrene lavet en forventningsafstemning for forældrerådets virke, og det er drøftet, hvordan forældrepartnerskabet skal forstås og se ud i praksis. Videre beskrives, at de øvrige forældre via forældremøder, velkomstpjece og udsendte referater fra forældrerådsmøder, er orienteret om og har mulighed for indblik i, hvad der drøftes i forældrerådet, og hvordan forældrerådet kan anvendes. Kontaktoplysninger på forældrerådets medlemmer hænger fysisk i Charlottehaven, så alle forældre har adgang til disse. Forældrerådsrepræsentanten beskriver, at Charlottehaven set fra et forældreperspektiv opleves som en indbydende og positiv institution, hvor personalet hilser på alle børn og forældre og viser interesse for alle børn. Særligt beskrives det, at der opleves at der er en høj grad af forældreinddragelse og kommunikation omkring børnenes hverdag, bl.a. via billeder og dagbog på Aula, som skaber gode betingelser for at tale med ens børn om, hvad de har lavet i Charlottehaven. Set fra et forældreperspektiv opleves, at dette er med til at bygge bro mellem hjem og Charlottehaven. Videre beskrives, at Charlottehaven på forældremøder viser video af børnenes hverdag og hvad der arbejdes med, hvilket som forældre giver et godt indblik i hverdagen i Charlottehaven og de pædagogiske intentioner, der ligger bag den pædagogiske praksis. I dialogen beskrives, at der blandt personalet løbende laves mundtlige refleksioner og evalueringer af forældresamarbejdet. Forældrenes oplevelser af forældresamarbejdet inddrages på forældremøder, forældrerådsmøder og ved forældresamtaler, hvor der spørges ind til forældrenes oplevelser af forældresamarbejdet.

Anbefaling

- Fortsæt det gode arbejde i forhold til at skabe gode betingelser for et tæt samarbejde med forældrene om børnenes glæde, trivsel, læring og udvikling.
- Som drøftet i dialogen, kan I reflektere over, hvorvidt I kan videreudvikle og styrke jeres systematiske forældresamtaler yderligere ved at udarbejde skriftlige dagsordner, som udleveres til forældrene forud for forældresamtaler. Nærværende pejlemærke kan kobles til den styrkede læreplans krav om forældresamarbejdet (Styrkede læreplan side 24).

Pejlemærke 5:

Sammenhæng - også i overgange

"Alle børn skal opleve en helhed i deres liv. Ved overgangen fra et tilbud til et andet, skal barnet og deres forældre opleve, at der samarbejdes om at skabe en tryk og god overgang"

Indsats

Vedligehold indsats

Begrundelse

På baggrund af personalets beskrivelser i dialogen vurderes, at Charlottehaven i praksis arbejder målrettet med pejlemærket, så det er tydeligt i børnenes hverdag. Dette kommer til udtryk ved, at personalet med konkrete eksempler kan redegøre for, hvordan der arbejdes systematisk med at sikre tryk og sammenhæng i overgangene fra et tilbud til et andet tilbud. På baggrund heraf, vurderes Charlottehaven i Vedligehold indsats. I dialogen beskrives, at Charlottehaven har systematiske strategier for, modtager- og afgiver-perspektivet i forbindelse med børnenes overgange. Det beskrives, hvordan der er faste procedure for modtagelse af- og barnets første tid i Charlottehaven og for overlevering til børnehaven. I praksis kan strategierne ses ved følgende:

- Når et barn modtager tilbud om start i Charlottehaven og takker ja til pladsen, kontaktes familien med tilbud om besøg, rundvisning og dialog om opstart og modtagelse. Formålet er en forventningsafstemning og at høre om barnets første tid, rutiner og behov, så der skabes de bedste betingelser for en god start, med udgangspunkt i det enkelte barns behov.
- Forud for start modtager barn og familie et velkomstbrev, velkomstpjece og information om den stue og primær pædagog, som barnet tilknyttes.
- Barnets modtagelse og første tid i institutionen aftales i tæt dialog med forældrene, og med respekt for det enkelte barn og families behov.
- Der arbejdes med primær pædagog/pædagogmedhjælper i den første tid for at skabe gode betingelser for tryk og genkendelighed.
- Forældrene inviteres til en 2-2,6 års samtale. Formålet med samtalen er, at hjem og Charlottehaven frem mod børnehavestart har en dialog om, hvordan man i samarbejde kan understøtte barnet i at få de bedste udviklingsbetingelser for deltagelse i det kommende børnehaveliv. Metodisk tager samtalerne udgangspunkt i et fast skrift, der sikrer at de professionelle kommer hele vejen rundt om barnets trivsel og udvikling.
- Forældrene vejledes i, hvilken type børnehaven personalet vurderer, at barnet vil profitere af.
- Barnets kommende børnehaven besøges med det formål at give barnet et indblik i, hvad en børnehaven er og et konkret udgangspunkt at tale om. Der tages billede så der er et konkret udgangspunkt at tale om.
- Løbende fokus på at arbejde med at klæde børnene på i forhold til at få de bedste forudsætninger for deltagelse i børnehavelivet.
- Tæt på børnehavestart er der løbende dialog med barnet om at starte i børnehaven, og der læses bl.a. bøger, der handler om at starte i børnehaven.
- Der udarbejdes en overlevering på alle børn. Metodisk anvendes materialet i Aula.
- For børn i udsatte positioner, er der særlig opmærksomhed på overlevering til børnehaven, så der sker en videndeling af barnets behov og ressourcer og med udgangspunkt i, hvad barnet har profiteret af i vuggestuen.

Det beskrives, at der løbende er refleksion og evaluering af arbejdet med sammenhæng og overgange.

Anbefaling

- Fortsæt det positive arbejde, der skaber gode betingelser for sammenhæng i børnenes overgange.

Pejlemærke 6:

Krav om refleksion og metodisk systematik i den pædagogiske praksis

"Alle institutioner skal vælge en konkret metode, således at der – på mangfoldige måder - arbejdes systematisk og reflekteret. Institutionerne skal skabe rum for refleksion over det pædagogiske arbejde og kunne indgå i en dialog omkring deres pædagogiske praksis. I valg af metode skal der tages afsæt i den enkelte institutions børnegruppe og øvrige lokale forhold"

Indsats

Vedligehold indsats

Begrundelse

På baggrund af dialogen vurderes, at pejlemærket er en del af den pædagogiske planlægning, og at Charlottet haven arbejder med refleksion og metodisk systematik, fx i form af fælles fagfaglige metoder, systematisk og løbende refleksioner og evaluering af den pædagogiske praksis, systematisk mødevirksomhed. På disse baggrunde vurderes Charlottet haven til at være i vedligehold indsats. I dialogen kan personalet med konkrete eksempler redegøre for, hvordan de siden tilsynet 2021 har arbejdet med tilsynets anbefalinger. Som drøftet i dialogen viser observationerne, at I er i god proces med at arbejde med anbefalingerne, men at der ses store forskelle stuerne imellem i forhold til, hvor langt man er, og hvor tydeligt jeres igangsatte indsatser ses implementeret som hverdagshandlinger i jeres læringsmiljøer, som en forankret praksis, på tværs af stuer. Fx i forhold til børnenes deltagelsesmuligheder i rutinesituationerne, microovergangene, legen og det sprogpædagogiske arbejde, jf. pejlemærke 2 og 3. I tilsynet 2021 beskrev personalet, hvordan de havde en oplevelse af, at de var gået fra egen læring til stuen læring. Næste skridt er at gå fra stuen læring til huset læring, så indsatserne bliver forankret på tværs af alle stuer, så der i højere grad ses en fælles praksis på tværs af stuerne. Som drøftet i dialogen er et skridt hen imod en fælles forankret praksis på tværs af stuerne at have et endnu større fokus på hvordan I implementerer og løbende praksisjusterer og vedligeholder indsatser i praksis. Systematik og anvendelse af metoder: I dialogen beskrives, at man som udgangspunkt for et fælles fagligt fundament for den pædagogiske praksis arbejder metodisk med TOPI, handleplaner, Alle med, ugeplaner og systematisk samtalepapir til forældresamtaler. Desuden anvendes "Model til løsningsorienteret handleplan", som en systematisk metode til at sætte konkrete mål og tegn i forbindelse med planlægning, samt evaluering af den pædagogiske praksis. TOPI laves to gange årligt, og der udarbejdes handleplaner på børn, der vurderes i gul og rød trivsel. Mulighed for dialog og refleksion over det pædagogiske arbejde: I dialogen beskrives, at der arbejdes systematisk med refleksion og systematik i form af systematisk mødevirksomhed og fast struktur for personale-, pædagog- og stuemøder med fast dagsorden og referat, så der løbende er mulighed for at genbesøge pædagogiske drøftelser og handleplaner, der er udarbejdet på enkelte børn eller læringsmiljøerne. Det beskrives, at møderne giver mulighed for fælles faglige refleksioner, feedback, videndeling og løbende evaluering af praksis. Anvendelse af data til understøttelse og udvikling af det pædagogiske læringsmiljø: I dialogen beskrives, at data fra observationer og videooptagelser af egen praksis, samt anbefalingerne fra det årlige tilsyn, løbende anvendes til at blive nysgerrig på egen praksis, drøfte, justere og videreudvikle de pædagogiske læringsmiljøer. Fx har man haft fokus på at filme relationsarbejdet i måltiderne, og har på baggrund af optagelserne analyseret og praksisjusteret. Det beskrives, at metoden med videofilm giver en høj grad af medlæring, når videoerne analyseres. Pt. er pæd. leder sammen med klynge ledelsesteamet i gang med en ledelsesuddannelse, hvor ledelsen i praksis øver sig i at anvende data fra KIDS til at få øje på kvaliteten af læringsmiljøerne, og hvor der er behov for praksisjusteringer. Faglig kompetenceudvikling: I dialogen beskrives, at der løbende er fokus på kompetenceudvikling for personalet, fx via mesterlære, personale dage, refleksionsmøder, pædagogisk udvalg, og kursusvirksomhed. Det beskrives, at man har gode erfaringer med at sætte fælles øvebaner, og arbejder med disse i en periode. Pt. er personalegruppen i gang med et fælles udviklingsforløb omkring Sprograppen. Desuden har pæd. leder fokus på at understøtte og klæde medhjælperne på til det pædagogiske arbejde, via møder målrettet pædagogmedhjælperne. Videre beskrives, at Charlottet haven har to faglige fyrtårne, som i

samarbejde med pædagogisk leder har til opgave at gå foran i praksis og løbende iværksætte og implementere tiltag i praksis. I klyngeregi er der på tværs af enhederne forskellige netværk i forhold til sprog, fysiske læringsmiljøer og børnenes deltagelsesmuligheder. I netværket sparrer man og videndeler på tværs og bringer dette hjem i institutionen og videndeler, så der bliver en fælles viden, der kan forankres i praksis. Pæd. leder er i samarbejde med klyngeledelsesteamet i gang med et 2,6-årig ledelses kompetenceforløb omkring ”Ledelse med mærkbar effekt for børnene”. Evalueringspraksis: I dialogen beskrives, at personalet oplever, at de er gode til løbende at evaluere på de pædagogiske læringsmiljøer via konkrete refleksionsspørgsmål og ”Model til løsningsorienteret handleplan”, samt på handleplaner for enkelte børn. Videre beskrives, at hverdagspædagogikken drøftes og evalueres løbende i diverse mødefora, hvor personalet løbende reflekterer over den pædagogiske praksis og er i faglig dialog om, hvorvidt der skal udvikles og justeres på læringsmiljøerne. På baggrund af observationerne og dialogen vurderes, at der er forbedringspotentiale i forhold til at øve jer endnu mere i, at få øje på, hvorvidt I på tværs af alle stuer, kommer i mål med jeres gode pædagogiske intentioner. Evalueringerne er skriftliggjorte og internt gjort synligt for alle medarbejdere, så de løbende kan genbesøges med det formål, at personalet løbende kan lave nedslag i praksis og se, hvorvidt de kommer i mål med de pædagogiske intentioner. Evalueringer af de pædagogiske læringsmiljøer er bl.a. dokumenteret eksternt for forældrene på forældremøder, og via evaluering af den styrkede læreplan, som er offentlig tilgængelig på hjemmesiden.

Anbefaling

I er fortsat rigtig godt på vej, har de relevante metoder og et fælles fagligt fundament, som I arbejder ud fra. Som drøftet i dialogen er de væsentligste pointer i nærværende pejlemærke en opmærksomhed på, hvordan I sikrer implementering og løbende vedligeholdelse af indsatser i praksis, så de lever på alle stuer, samt, at I højere grad anvender konkrete data til at evaluere. Planlægning – det pædagogiske formål i de små grupper (jf. pejlemærke 2): Jf. den styrkede læreplan skal tilrettelæggelsen af læringsmiljøer tage udgangspunkt i børnenes udbytte (hvad skal børnene have ud af det?) med udgangspunkt i den aktuelle børnegruppe. Ligesom børnene skal inviteres til at være aktive deltagere, så de bidrager til egen læring. I forbindelse med at blive endnu skarpere på det pædagogiske formål, når I planlægger det fælles tredje i de små grupper, kan det derfor være hjælpsomt at stille følgende spørgsmål til praksis og i forbindelse med planlægning: 1: Hvad skal børnene have ud af det? 2: Hvad er børnenes nærmeste udviklingszone? 3: Hvilke deltagelsesmuligheder skal børnene have? 4: Hvilke positioner skal de professionelle indtage, og hvad kræver det af læringsmiljøerne omkring børnene? (hvad skal personalet/ledelse/lærer for, at børnene kan lære?) Så når I fx planlægger at lege på legepladsen; hvad er refleksionerne så i forhold til, hvad børnene skal have ud af det, og hvad skal personale konkret gøre i handlinger? - Hvordan kan I se, at børnene får det ud af det, som I ønsker? (kommer vi i mål med vores pædagogiske intentioner?). Hvordan kan I undersøge og se, hvad børnene får ud af jeres måde at organisere det pædagogiske læringsmiljø på? Hvilke data kan indsamles? (fx observationer, billeder, video, praksisfortællinger, børneinterview). Implementering, justering og vedligeholdelse af praksis: • Det anbefales, at reflekterer over, hvordan I sikrer implementering og løbende vedligeholdelse af jeres indsatser, så de gode intentioner forbliver hverdagshandlinger i praksis, hen over tid og forankres på tværs af stuer. Fx Hvordan får I løbende øje på om børnene får det ud af de indsatser, som I iværksætter? Hvordan får I løbende lavet nedslag i praksis med henblik på at se, hvorvidt de pædagogiske intentioner forbliver levende i praksis? Hvordan får I delt hinandens gode erfaringer, så de kommer alle børn i Charlottehaven til gode? Hvordan skal ledelsen understøtte? • I forhold til implementering af indsatser i praksis, kan det være en metode at tage udgangspunkt i nedenstående ”tretrinsraket”. 1. Børneniveau: Reflekter over og find ud, af hvad børnene skal have ud af det? (læringsmål/udbytte)? (Hvad skal børnene opleve/lære/udvikle? (Hvad er effekten for børnene?). Hvordan kan vi se det i praksis om 3- 6- 9-12 måneder? - Hvad vil vi gerne se børnene gøre, hvis vi når i mål med vores pædagogiske intentioner? (Tegn, der konkret kan ses efter i praksis. Hvordan ser det ud i praksis? (adfærd). 2. Medarbejderniveau: Hvis vi ønsker, at børnene skal have det ud af det (læringsmålet/udbyttet), hvad kræver det så af personalet og læringsmiljøet omkring børnene? Sæt klare konkrete mål for, hvad personalet skal gøre for at komme i mål med de pædagogiske intentioner. Hvordan skal personalet understøtte børnene? Hvordan skal organiseringen, det fysiske læringsmiljø og personalets positioner understøtte målene? Hvordan kan vi se det i praksis om 3- 6- 9-12 måneder? - Hvad skal personalet lære for, at børnene kan lære, det der er intentionen? Hvad vil vi gerne se personalet gøre, hvis vi når i mål med vores pædagogiske intentioner? (Tegn, der konkret kan ses efter i praksis. Hvordan ser det ud i praksis? (adfærd). 3. Ledelsesniveau: Hvis personalet skal lykkes med at komme i mål med de pædagogiske intentioner, hvad kræver det så af ledelsen at medvirke til, at personalet lykkes? Sæt konkrete mål for, hvordan ledelsen skal understøtte personalet, så der skabes effekt for børnene? Hvordan kan vi se det i praksis om 3- 6- 9-12 måneder? - Hvad vil vi gerne se ledelsen gøre, hvis vi når i mål med vores pædagogiske intentioner? (Tegn, der konkret kan ses efter i praksis? Hvordan ser det ud i praksis? (Adfærd). Implementeringsfokus: I forhold til implementering kan det være en rettesnor at have følgende opmærksomheder: • Vær praksisorienteret i jeres formidling; hvordan skal indsatsen se ud i praksis (adfærd)? Hvad betyder det konkret, at personalet skal gøre i handlinger? • Hvordan ser X ud i Charlottehaven, hvis vi kommer i mål

med vores pædagogiske intentioner? • Lav konkrete mål for indsatsen (Hvordan ser det konkret ud i praksis?). Lav små konkrete delmål for indsatsen. Fx Hvad kan vi om tre, seks, ni og tolv måneder se, i praksis på tværs af alle stuer? Hvilke konkrete handlinger, skal vi se efter i praksis? • Sæt specifikke datoer for løbende opfølgning og evaluering.

Evalueringsskulturer: • Fortsæt den positive proces med løbende at udarbejde skriftlige evalueringer af læringsmiljøerne og handleplansindsatser på enkelte børn, børnegruppen og læringsmiljøerne på diverse møder. • For at holde fast i og vedligeholde det positive arbejde med systematik, evaluering og dokumentation af den pædagogiske praksis anbefales det, at løbende genbesøger og har faglige refleksioner og sparring omkring, hvorvidt I bruger de rette metoder, så arbejdet med refleksion og systematik fortsætter med at være hverdagshandlinger, der kan ses i praksis. Særligt bør I fokusere på, hvorvidt jeres evalueringspraksis giver mulighed for løbende at se efter, hvorvidt I kommer i mål med jeres pædagogiske intentioner og hvorvidt jeres indsatser og pædagogiske læringsmiljøer har den tiltænkte effekt for børnene. Det kan fx gøres ved nedenstående: - Genbesøg de spørgsmål I stiller, når I evaluerer. Er det de rette spørgsmål I stiller? Hvordan giver evalueringerne jer mulighed for at se, hvorvidt I kommer i mål med jeres pædagogiske intentioner, på tværs af alle afdelinger. Hvordan kan I få øje på, hvorvidt jeres hverdagshandlinger, er i overensstemmelse med jeres gode pædagogiske intentioner? Får børnene det udbytte ud af det, som var i intentionen? Hvordan kan I se det? Da forskning beskriver, at der er en tendens til at vurdere pædagogiske indsatser ud fra intentioner, frem for handlinger, anbefales det, at I tager udgangspunkt i konkret data, når I evaluerer og går på opdagelse i forhold til, hvorvidt I på tværs af stuerne kommer i mål med jeres pædagogiske intentioner. Det kan fx være observationer, billeder, praksisfortællinger, videofilm, snaplog, KIDS. En metode kan fx være at observere eller videofilme praksis, og efterfølgende analysere og reflektere over, hvorvidt praksis stemmer overens med de pædagogiske intentioner. Får børnene det udbytte ud af det, som er intentionen? Hvordan kan I se det? En anden metode, er at pæd. Leder laver observationer fx via KIDS, og ud fra disse laver erfaringsopsamling, og giver sparring på, hvor personalet lykkedes godt, og hvor der er forbedringspotentiale i forhold til den styrkede pædagogiske læreplan og den fælles pædagogiske ramme, der er besluttet i Charlottenhaven.

Evt. drøftelse af den pædagogiske læreplan

Arbejdet med den pædagogiske læreplan drøftes under de relevante pejlemærker i den faglige dialog. Hvis drøftelserne af den pædagogiske læreplan, udover drøftelserne under pejlemærkerne, har givet anledning til opmærksomhed, kan det angives her.

Der arbejdes ikke med pædagogiske læreplaner på fritidsområdet. Derfor er dette afsnit kun relevant for daginstitutioner.

I forhold til evaluering af den pædagogiske praksis, og evaluering af læreplanen, drøftede vi, at det ikke fremgår af læreplanen, at man har justeret praksis efter de forhold man er blevet klogere på i forbindelse med evalueringen, så det fremgår af læreplanen. I forlængelse heraf drøftede vi, at det er essentielt, at de gode praksisjusteringer der løbende er lavet og laves løbende, justeres i læreplanen, så læreplanen forbliver et dynamisk arbejdsgrundlag, man arbejder efter.

Opfølgning

Her kan den pædagogiske konsulent notere særlige forhold, aftaler eller lignende, der er indgået med institutionen.

I selvregistreringen er der krydset nej til spørgsmålet: Er eventuelle bemærkninger fra legepladstilsynet udbedret? Pæd. leder beskriver, at der har været enkelte anmærkninger, som der er lagt en konkret plan for skal udbedres. Legepladsen må gerne bruges i den mellemliggende periode, da legepladsen er godkendt til at være sikkerhedsmæssig forsvarlig. Opfølgning: • Konsulenten stiller sig naturligvis til rådighed i forbindelse med uddybning af tilsynsrapporten og sparring i forhold til anbefalingerne. Konklusion: Det ses tydeligt i praksis, at Charlottet haven bærer præg af, at der er et reflekteret og højt fagligt grundlag for den pædagogiske praksis. Denne reflekterede tilgang til den pædagogiske praksis afspejler sig i observationerne, hvilket ses og vurderes at give en positiv effekt for den pædagogiske kvalitet børnene møder. Nærværende tilsynsrapport skal ses som personalets arbejdsredskab det kommende år i forhold til praksisjusteringer. På baggrund af tilsynet anbefales, at pædagogisk leder og personalet har fokus på at vedligeholde kvaliteten, og udvikle den yderligere i forbindelse med nedenstående fokuspunkter: • En yderlig forbedring af, hvordan personalet systematisk via legen og de professionelle positioner, kan understøtte alle børns adgang til- og deltagelsesmuligheder i børnefællesskaberne. Særligt med fokus på balancen mellem børne- og vokseninitierede lege og de professionelle rolle og deltagelse i de børne- og vokseninitierede lege. • En yderlig forbedring af de professionelle positioner og organisering af Micro overgangene og rutinesituationerne i forbindelse med mikroovergangen til og fra frokosten, da det her ses at enkelte børn kommer i udsatte positioner. • En yderlig forbedring af det fysiske læringsmiljø, så det i højere grad understøtter leg, børnenes samspil, børnefællesskaber og børnenes deltagelsesmuligheder heri, særligt med fokus på at tydeliggøre flere tematiserede legezoner og gøre klar til legen. • En yderlig kvalificering af at indtænke alle (rutine)situationer i løbet af dagen som et fælles tredje, hvor alle børn får deltagelsesmuligheder. • Videreudvikling af den sprogpædagogiske praksis. • Fokus på implementering vedligehold af indsatser.

Institutionens kommentarer

Institutionens kommentarer til tilsynsrapporten udarbejdes i institutionens forældreråd/den selvejende bestyrelse, hvor institutionen er repræsenteret med både et forældre-, et medarbejder- og et ledelsesperspektiv. Kommentarerne er således et udtryk for en tilbagemelding fra den samlede institution.

Formålet med kommentarerne er at give læserne af tilsynsrapporten indblik i, hvordan institutionen vil arbejde med tilsynsrapportens vurderinger og anbefalinger. Konsulenten foretager ikke ændringer i rapporten på baggrund af institutionens kommentarer, medmindre der er tale om faktuelle fejl.

Institutionens kommentarer

Hvilke resultater vil institutionen fremadrettet være særligt optaget af at ændre?

- Vi er særligt optaget af at alle børn har deltagelsesmuligheder og oplever nærvær fra en voksen. Vi har et særligt fokus om formiddagen hvor vi deler børnene op i små grupper. Vi arbejder fortsat på mikroovergangene med at blive bedre til at planlægge de voksnes positioner før og efter frokosten, så børnene ikke kommer i ventepositioner.
- Vi har fokus på de voksnes deltagelse i børneinitierede lege.

Hvordan vil institutionen imødekomme tilsynets anbefalinger?

Vi tager udgangspunkt i Eva's materiale om børns leg for at få en fælles faglig viden. Vi vælger tre konkrete lege som alle medarbejder øver sig på og kan udvikle i fællesskab på PU-møder og personalemøder. Derudover bruger vi også tilsynsrapporten som afsæt til MUS for at sikre at den enkelte medarbejder er klædt på til opgaven og GRUS for at sikre at alle har en fælles fokus og retning i arbejdet med anbefalingerne.

Hvordan vil institutionen sikre at en positiv udvikling fastholdes?

Vi fortsætter med at have de mødefora, som vi har etableret for at sikre en høj grad af refleksion og at sikre at alle børn møder den samme pædagogiske kvalitet i vuggestuen.

Bilag 1: Institutionens selvregistrering

Forud for tilsynsbesøget har den pædagogiske leder eller institutionslederen udfyldt en selvregistrering, der omhandler lovgivningsmæssige eller kommunale minimumskrav. Hvis der ved et spørgsmål er angivet "Ikke besvaret" i kolonnen med lederens svar, kan det være et udtryk for, at spørgsmålet ikke er relevant for den pågældende institutionstype, eller det kan være et spørgsmål, der er tilføjet til spørgeskemaet, efter institutionens tilsyn er afsluttet. Det er præciseret i parentes, hvis et spørgsmål kun gælder udvalgte målgrupper og ikke hele 0-18 års området.

Spørgsmål i selvregistrering	Lederens svar
Er de forsikringsmæssige forhold vedrørende institutionen afklaret?	Ja
Overholder institutionen Københavns Kommunes anbefalinger vedrørende sovende børn i dagtilbud og brug af seler? (0-5-års institutioner)	Ja
Overholder institutionen reglerne for befordring af børn?	Ja
Overholder institutionen kravene i bekendtgørelse om legetøjsstandard?	Ja
Overholder institutionen reglerne om røgfri miljøer?	Ja
Overholder institutionen Sundhedsstyrelsens anbefalinger om hygiejne i dagtilbud?	Ja
Overholder institutionen hygiejneregler for køkkener i børnei institutioner?	Ja
Overholder den mad, der serveres i institutionen, de gældende nationale og kommunale retningslinjer? (0-5-års institutioner)	Ja
Er der gennemført madvalg i institutionen inden for de sidste 2 år? (0-5-års institutioner)	Ja

Har institutionen udarbejdet og offentliggjort en pædagogisk læreplan med udgangspunkt i det pædagogiske grundlag, de seks læreplanstemaer og mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring?
(0-5-års institutioner)

Ja

Indsæt link til institutionens pædagogiske læreplan
(0-5-års institutioner)

<https://charlottehaven-kk.aula.dk/>

Har institutionen inden for de seneste to år gennemført og offentliggjort en evaluering af arbejdet med læreplanen med udgangspunkt i de pædagogiske mål?
(0-5-års institutioner)

Ja

Indsæt link til seneste evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan
(0-5-års institutioner)

https://charlottehaven-kk.aula.dk/sites/charlottehaven-kk.aula.dk/files/arkiv/Download_filer/2021%20Evaluerings%20af%20arbejdet%20med%20I%C3%A6replanen_0.pdf

Har institutionen valgt at arbejde med temaerne i den pædagogiske læreplan for dagtilbud i perioden fra børnenes start i KKFO'en frem til skolestart??
(6-9-års institutioner)

Ikke besvaret

Har institutionen valgt at arbejde med de seks kompetenceområder, der gælder for børnehaveklassen, i perioden fra børnenes start i KKFO'en frem til skolestart?
(6-9-års institutioner)

Ikke besvaret

Har KKFO'en udarbejdet en børnemiljøvurdering inden for de sidste to år?
(6-9-års institutioner)

Ikke besvaret

Lever institutionen op til Københavns Kommunes målsætninger for KKFO'er?
(6-9-års institutioner)

Ikke besvaret

Lever institutionen op til Københavns Kommunes målsætninger for fritidscentre?
(10-18-års institutioner)

Ikke besvaret

Er institutionens lukkedage planlagt i overensstemmelse med Københavns Kommunes retningslinjer for lukkedage?
(0-9-års institutioner)

Ja

Hvor mange pædagogiske dage har institutionen afholdt i 1 det forløbne år?

Er der gennemført en APV - herunder også i ft. kemi og kemisk risikovurdering - i institutionen inden for de sidste to år?

Er der særlige sundhedsmæssige problemstillinger i institutionen? Nej

Overholder institutionen Sundhedsstyrelsens anbefalinger om medicingivning? Ja

Overholder institutionen Københavns Kommunes retningslinjer for journalisering, arkivering og brug af netværksdrev? Ja

Har institutionen en beredskabsplan? Ja

Gennemføres der to årlige brandøvelser i institutionen? Ja

Følges brandøvelserne op af en skriftlig evaluering? Ja

Gennemføres daglig visuel inspektion af legepladsen? Ja

Gennemføres kvartalsvis driftsinspektion af legepladsen? Ja

Er der gennemført legepladsinspektion af legepladsteamet inden for de sidste tre år? Ja
